

Sosyal Bilgiler Dersinde Akıllı Tahta Kullanımının Öğrencilerin Girişimcilik Düzeylerine Etkisi

Erol SAYLAN, Millî Eğitim Bakanlığı, saylanerol26@gmail.com, Türkiye, 0000-0002-4873-9651

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
Geliş : 08.08.2023	<p>Toplumu ve insanı konu alan sosyal bilgiler dersi girişimcilik becerisi kazandırmada oldukça önemlidir. Sosyal bilgiler dersinde girişimcilik kazandırma sürecinde yararlanılan araçlardan biri akıllı tahtadır. Bu araştırmada sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik düzeylerine etkisi araştırılmıştır. Araştırmada karma araştırma yönteminden sıralı açıklayıcı model kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği ve gönüllülük esasıyla oluşturulmuştur. Çalışma grubunda akıllı tahta kullanan ve kullanmayan 7. sınıf öğrencileri yer almıştır. Araştırmanın nicel verileri Eroğlu, Deveci ve Gürdoğan Bayır (2020) tarafından geliştirilen ortaokul öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeği ile nitel verileri ise araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Nicel veriler parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testi ile çözümlenmiştir. Nitel veriler ise betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma sonunda sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanan öğrenciler ile akıllı tahta kullanmayan öğrencilerin girişimcilik düzeyi arasında akıllı tahta kullanan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Araştırmada ayrıca öğrencilerin girişimcilik kavramını ve girişimci bireyi farklı biçimlerde tanımladıkları ve sosyal bilgiler dersini girişimcilik becerisi kazandırmada etkin role sahip bir ders olarak gördükleri belirlenmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlara bağlı olarak çeşitli öneriler geliştirilmiştir.</p> <p>Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler dersi, girişimcilik, akıllı tahta</p>
Kabul: 13.09.2023	
Makale türü:	
Araştırma makalesi	
Atf	Saylan, E. (2023). Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik düzeylerine etkisi. <i>International Journal of Progression and Development in Education</i> , 1(2), 20-37. https://doi.org/10.5281/zenodo.8347044

The Effect of Using Smart Board in Social Studies Course on Students' Entrepreneurship Levels

Erol SAYLAN, Ministry of National Education, saylanerol26@gmail.com, Turkey, 0000-0002-4873-9651

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Recieved: 08.08.2023	<p>The social studies course, which focuses on society and people, is very important in gaining entrepreneurship skill. One of the tools utilized to gain entrepreneurship in the social studies course is the smart board. In this study, the effect of using smart board in social studies course on students' entrepreneurship levels was investigated. In the study, sequential exploratory design from mixed research method was used. The participant group of the study was formed by using convenience sampling technique and voluntary participation. The participant group included 7th grade students who used and did not use smart boards. The quantitative data of the study were collected with the entrepreneurship scale for secondary school students developed by Eroğlu, Deveci and Gürdoğan Bayır (2020) and the qualitative data were collected with a semi-structured interview form developed by the researcher. Quantitative data were analyzed with t-test for independent samples, one of the parametric tests. Qualitative data were analyzed with descriptive analysis. At the end of the study, a significant difference was found between the entrepreneurship levels of the students who used smart boards in the social studies course and the students who did not use smart boards in favor of the students who used smart boards. In the study, it was also determined that the students defined the concept of entrepreneurship and entrepreneurial individual in different ways and saw the social studies course as a course that has an effective role in gaining entrepreneurship skill. Various suggestions were developed based on the results of the study.</p> <p>Keywords: Social studies course, entrepreneurship, smart board</p>
Accepted: 13.08.2023	
Article type:	
Research article	

GİRİŞ

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği günümüzde ekonomisi gelişmiş olan ülkelere bakıldığında, ortak noktalarının girişimci yetiştirebilmeleri ve teknolojik imkânlarını kullanarak yeni iş alanları oluşturup diğer ülkeleri etkilemeleridir. Çağı yakalamak ve dinamizm kazanmak için girişimcilik kavramı bu kapsamda dikkat çekmektedir. Nitekim girişimcilik çağımızın temel becerilerinden biri şeklinde ifade edilebilir.

Girişimcilik kavramı önceleri ekonomi alanında kullanılmış ardından Babtiste Say tarafından günümüze yakın anlamında kullanılmaya başlanmıştır (Schoorl, 202). Say'e göre girişimci kavramı; “Bütün üretim faktörlerini bir araya getirerek kıymetli olduğu düşünülen bir malı üreten ve elde edeceği kâr için risk alan kişidir.” Girişim kavramı; günlük yaşamımızda bir işi yapmak için eyleme geçme halini göstermektedir. Girişimci ise bir girişimde bulunmak amacıyla harekete geçen ve eylemde bulunan kişi demektir (Aytaç ve İlhan, 2007). Hisrich ve Peters (2001) girişimciyi; “*Emek, hammadde ve diğer varlıkları daha büyük imkan yaratacak şekilde bir araya getiren kişi*” olarak ifade etmektedir. Girişimcilik; yeni bilgilerin oluşturularak fırsatların fark edilmesi ya da fırsatların yaratılması sürecini içerir (Korkmaz, 2012).

Sürekli gelişen bilim ve teknoloji ile birlikte girişimcilik kavramı da değişmiştir. Ulaşım ve iletişimde yaşanan gelişmelerin de etkisiyle girişimcilik kavramı, toplumları yeni fırsatlara sürüklemiştir. Girişimcilik, genelde ekonomi ile ilgili gibi görünse de aslında yaşamın tüm boyutlarıyla ilgilidir (Laming ve Kuehl, 2003). Toplumlar gelişmelerinde önemli bir faktör olan bu girişimciliği eğitim politikalarının içine almış, toplumsal ve ekonomik anlamda gelişmenin temellerini atmışlardır. Özellikle bakıldığında gelişmiş ülkelerde girişimcilik eğitiminin çok erken yaşlarda öğrencilere verildiği görülmektedir (McAdam, 2022). Girişimcilik, “*Değer yaratabilmek amacıyla bazı fırsatların araştırıldığı, bu fırsatlardan faydalanmak için farklı kaynakların bir araya getirildiği bir süreç*” şeklinde de tanımlanabilir (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009). Risk alan, yenilik oluşturan veya gelişim sağlayan kişi, girişimcidir. Girişimci kişiler fırsat ortaya çıktığında imkânları gözetleyen ve risk alarak hareket eden kişilerdir. Girişimciler; yenilikçidir, farklı düşünür, fikir üretir ve cesaretlidir (Ağca ve Yörük, 2006).

Girişimcilik sosyal bilgiler dersi kapsamında düşünüldüğünde, sosyal bilgilerin etkili vatandaş yetiştirme amacı taşıyan bir ders olmasına bağlı olarak öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmayı amaçladığı söylenebilir. Nitekim sosyal bilgiler; toplumsal sorunlara duyarlı olan, sorunlara yaratıcı çözümler üreten, çevresinin ve dünyanın farkında olan ve aynı zamanda girişimci olan vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Öyle ki sosyal bilgiler dersi öğretim programında öğrencilere kazandırılması hedeflenen becerilerden biri de girişimciliktir. Sosyal bilgiler programında üretim, dağıtım ve tüketim öğrenme alanı içerisinde girişimcilik becerisinin kazandırılması amaçlanmıştır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında girişimcilik becerisine ilişkin yer alan ifadeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür (MEB, 2018):

- Meslekleri ve çevresindeki iş yerlerini tanıma.

- Çevresindeki tanınmış ve başarılı girişimcileri tanıma.
- Kişilerin ekonomi içinde, çalışan ve tüketici olarak oynadıkları rolleri keşfetme.
- Eğitimin kendi gelecekleri üzerindeki önemli rolünü anlama.
- Ekonominin temel kavramlarını edinme.
- Girişimciliğin karşı karşıya olduğu zorlukları anlama, yenilikçi fikirler sunma ve ürünler tasarlayabilme.

Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler eğitimde de bazı değişiklikleri meydana getirmiş ve öğrenme ortamlarını yeniden şekillendirmeye başlamıştır. Bu değişikliklerden birisi de günümüzde sınıflarımızda kullanmış olduğumuz akıllı tahtalardır. Akıllı tahtalar bilgisayar gücünün ekran ile birleşiminden doğmuş tüm medya türlerinin tek bir araçta toplandığı, görsellik sağlayan ve derslerde öğrenme ve öğretme süreçlerinde zaman kazandıran ve gittikçe yaygınlaşan bir teknolojidir (Halis, 2002). Söz konusu teknoloji sayesinde eğitim kurumları akıllı tahta ile tanışmış ve bu akıllı tahtaların kullanımı, Türkiye’de Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) projesi kapsamında örgün eğitim kurumlarında yaygınlaşmıştır.

Gelişen teknoloji ile birlikte akıllı tahtaların eğitimde kullanılması; eğitim yöntem ve tekniklerini çeşitlendirmiş, eğitime zenginlik katmıştır (Adıgüzel, Gürbulak ve Sarıçayır, 2011). Öğrenciler açısından bakıldığında eğitimde soyut konuları somutlaştırmış ve EBA gibi platformlar sayesinde öğrenciler içeriklere kolayca erişebilmiştir. Akıllı tahta teknolojileri; eski zamanın araç ve gereçlerinin yerini alan, öğrencilerde anlamlı öğrenmeyi sağlayan ve kalıcılığı arttıran bir materyal olarak düşünülebilir. Günümüzde gelişen teknolojinin eğitime yansımaları olan akıllı tahtalar, öğrenciler için dikkat çekici bir materyal olarak hemen hemen tüm sınıflarda bulunmaktadır (Aktay ve Keskin, 2016). Ayrıca akıllı tahtalar derslerde görsellik oluşturduğundan kalıcılığı sağlamada önemli görülmektedir. Öğretmenlerinde yeni yöntemler kullanarak öğrencilerle interaktif şekilde ders işlemesine imkân sağlamaktadır. Akıllı tahta kullanımının sağladığı söz konusu avantajlardan hareketle bu araştırmada sosyal bilgiler dersinde çağımızın önemli bir becerisi olan girişimciliğin, bir başka yenilik olan akıllı tahta ile ilişkisine bakılması amaçlanmaktadır.

Sosyal bilgiler dersinde girişimciliğe yönelik alanyazın incelendiğinde girişimciliği işleyen çok sayıda araştırmanın (Çelik, 2014; İn, 2015; Arslan, 2016; Arcagök, 2016; Armut, 2018; Ateş, 2018; Eroğlu, 2019; Karakuş, 2019; Çelik, 2019; Gönülcü, 2019; Budak, 2019; İrge, Yalçın ve Yıldırım, 2020; Şentürk, 2021; Bayram, 2021; Bayram ve Deveci, 2022) yapılmış olduğu saptanmıştır. Söz konusu araştırmaların sosyal bilgiler dersinde farklı yöntem, teknik ve araçlarla öğrencilere girişimcilik kazandırmanın amaçlandığı ve etkili sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Öte yandan girişimcilik becerisinin akıllı tahta ile ilişkisi üzerine herhangi bir araştırmanın yapılmamış olduğu belirlenmiştir. Bu durumun alanyazın açısından bir boşluk oluşturduğuna karar verilmiştir. Zira sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik becerisi üzerinde nasıl bir etki bıraktığının irdelenmesi etkili sosyal bilgiler eğitiminin tasarlanması açısından yarar sağlayabilir. Bu bakış açısından hareketle bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Söz konusu durumun alanyazın açısından bir eksiklik oluşturduğu

düşünülmüş ve bu araştırma yapılmıştır. Araştırmanın alanyazındaki ilgili eksikliği gidereceği düşünülmektedir.

AMAÇ

Bu çalışmada sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisinin irdelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda bir hipotez test edilmiş ve bir soru sorulmuştur. Bahsi edilen hipotez ve soru aşağıdaki gibidir:

- **Hipotez:** Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanan öğrencilerin girişimcilik düzeyi ile sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanmayan öğrencilerin girişimcilik düzeyi arasında akıllı tahta kullanan öğrenciler lehine anlamlı farklılık vardır.
- **Soru:** Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanan öğrencilerin girişimciliğe ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik becerisine etkisini irdeleyen bu çalışmada karma yöntem kullanılmıştır. Karma yöntem, bir çalışmada nitel ve nicel verilerin toplanmasını, analiz edilmesini ve yorumlanmasını içermektedir (Leech ve Onwuegbuzie, 2009). Bu çalışmada karma yöntemin kullanılmasının nedeni, araştırma konusunun hem nicel hem de nitel yönden araştırılmak istenmesidir. Bu araştırma Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun 01.12.2022 tarih ve 57719 sayılı etik kurul kararı kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Desen

Araştırmada sıralı açıklayıcı karma model kullanılmıştır. Sıralı açıklayıcı model, öncelikli olarak nicel verilerin toplanıp çözümlendiği ve ardından nitel verilerin toplanıp nicel sonuçların derinlikli irdelenmesinde kullanıldığı çalışmalarda kullanılmaktadır (Creswell, 2017). Bu çalışmada sıralı açıklayıcı modelin kullanılmasının nedeni, çalışmada öncelikle nicel verilerin ardından nitel verilerin toplanıp çözümlenmiş olmasıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, akıllı tahta kullanan ve kullanmayan iki ortaokulda öğrenim görmekte olan öğrencilerden oluşturulmuştur. Çalışma grubu oluşturulurken kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örnekleme, zaman ve enerji gibi sınırlılıklardan dolayı çalışmacının en uygun örneklem grubu ile çalışmasına yöneliktir (Büyüköztürk vd., 2017). Bu çalışmada kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminin kullanılmasının nedeni, çalışmacının sahip olduğu ekonomik koşullardan dolayı çalışma grubunu görev yaptığı ortaokuldaki ve ulaşabileceği bir başka ortaokuldaki öğrencilerden oluşturmasıdır. Katılımcılar nicel verilerin toplandığı grup ve nitel verilerin toplandığı grup olmak üzere iki gruptan oluşmaktadır. Araştırmanın nicel verilerinin toplandığı katılımcılara dair bilgiler, Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1. Nicel verilerin toplandığı katılımcılara ilişkin bilgiler

Cinsiyet	Akıllı tahta kullanan	Akıllı tahta kullanmayan
Kız	20	26
Erkek	22	24
Toplam	42	50

Tablo 1’de görüldüğü üzere, araştırmanın çalışma grubunda sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanan ve kullanmayan ortaokul öğrencileri yer almaktadır. Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanan grupta 20’si kız, 22’si erkek olmak üzere 42 öğrenci yer alırken; akıllı tahta kullanmayan grupta 26’sı kız, 24’ü erkek olmak üzere 50 öğrenci yer almaktadır. Araştırmada yer alan toplam öğrenci sayısı, 92’dir.

Araştırmanın nitel verilerinin toplandığı grup gönüllülük esasına dayalı olarak oluşturulmuştur. Nitel verilerin toplandığı grupta akıllı tahta kullanan sınıftan beş, kullanmayan sınıftan beş olmak üzere toplam 10 kişi yer almıştır. Katılımcıların isimleri etik kurallar çerçevesinde gizli tutulmuştur. Akıllı tahta kullanan gruptaki öğrenciler X1, X2, X3... şeklinde, akıllı tahta kullanmayan gruptaki öğrenciler Y1, Y2, Y3... şeklinde kodlanarak araştırmada yer almışlardır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, Eroğlu vd. (2020) tarafından geliştirilen ortaokul öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeği (OÖYGÖ) ve öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla araştırmacı tarafından tasarlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

OÖYGÖ’nün Cronbach’s Alpha katsayısı Eroğlu vd. (2020) tarafından .90 olarak bulunmuştur. Ölçeđin bu araştırmada kullanılabilirliğini doğrulamak amacıyla yeniden güvenilirlik çalışması yapılmış ve Cronbach’s Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeđin güvenirliliğinin kontrolünün sonunda Cronbach’s Alpha katsayısı .944 olarak hesaplanmıştır. Cronbach’s Alpha değerinin .81-1 arasında bir değerde çıkması, ölçeğin güvenirliliğinin yüksek olduğu sonucunu göstermektedir (Tavakol ve Dennick, 2011).

Araştırmanın nitel verilerinin toplanmasında kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun tasarlanma sürecinde ise form için üç farklı uzmandan görüş alınmış ve uzman görüşleri kapsamında formdaki soru sayısı fazla bulunarak bazı sorular çıkarılırken, bazı sorular ise katılımcılara uygun hale getirilerek forma son hali verilmiştir. Görüşme formunun son halinde yer alan sorular şöyledir:

1. Sana göre girişimcilik nedir?
2. Kendini girişimci bir birey olarak görüyor musun? Örneklerle açıklar mısın?
3. Sosyal bilgiler derslerinin girişimcilik kazandırma konusuyla ilgili olarak neler düşünüyorsun?
4. Ekleme istediğin bir şey var mı?

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın verileri sıralı açılımlayıcı modele uygun olarak çözümlenmiştir. Bu kapsamda ilk olarak nicel veriler ardından nitel veriler analiz edilmiş ve veriler arasında ilişki kurulmuştur. Araştırmanın nitel verilerinin çözümlenmesinde hangi testlerin kullanılacağı belirlenmesi için verilerin çarpıklık

ve basıklık değerlerine ve normal dağılıp dağılmadıklarına bakılmıştır. Normallik testinde çalışma grubunda yer alan kişi sayısının 35'ten fazla olması nedeniyle (Tabachnick ve Fidell, 2019) Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi kullanılmıştır. Söz konusu testlerin sonuçları Tablo 2'de gösterilmiştir:

Tablo 2. Nicel verilerin çarpıklık, basıklık ve Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları

Akıllı tahta kullanan					Akıllı tahta kullanmayan				
Çarpıklık		Basıklık			Çarpıklık		Basıklık		
Çarpıklık	Standart hata	Basıklık	Standart hata	K-S	Çarpıklık	Standart hata	Basıklık	Standart hata	K-S
.604	.365	.712	.717	.157	-.257	.337	-.073	.662	.200

Tablo 2'deki bilgiler incelendiğinde akıllı tahta kullanan öğrencilerden toplanan verilerin çarpıklık değeri .604; basıklık değeri ise .712 olarak hesaplanmış olup akıllı tahta kullanmayan öğrencilerden toplanan verilerin çarpıklık değeri -.257; basıklık değeri ise -.073 olarak hesaplanmıştır. K-S testi sonucu ise her iki grup için de .200 şeklinde belirlenmiştir. Verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri -1.5 ile 1.5 arasında K-S testi sonucu .05'ten büyük çıkmıştır. Ulaşılan sonuçlara bağlı olarak verilerin çözümlenmesinde parametrik testlerden bağımsız örneklem için t testinin kullanılmasına karar verilmiştir.

Araştırmanın nitel verilerinin çözümlenmesinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizde elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Ayrıca betimsel analizde görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerine de doğrudan alıntılarla sık sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel verilerin çözümlenmesinde betimsel analizin kullanılmasının sebebi, görüşme formunda yer alan soruların tema olarak kullanılmasıdır.

BULGULAR

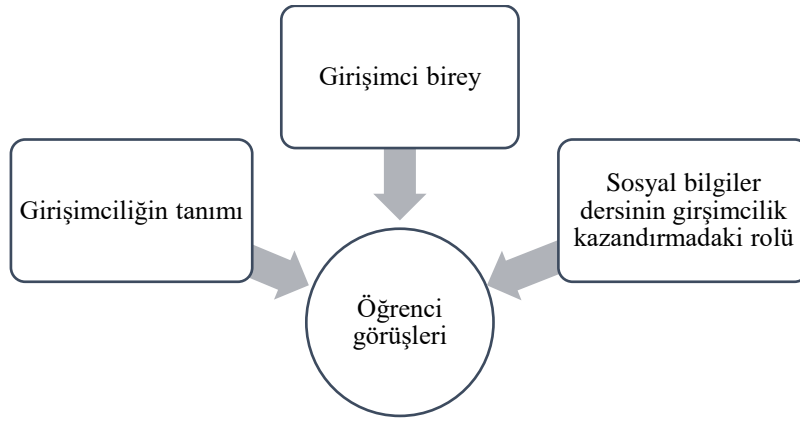
Araştırmada sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisi araştırılmıştır. Bu kapsamda katılımcılara OÖYGÖ uygulanmış ve toplanan veriler bağımsız örneklem için t testi kullanılarak çözümlenmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir:

Tablo 3. Bağımsız örneklem için t testi sonuçları

Grup	n	\bar{X}	ss	sd	t	p	Fark
Akıllı tahta kullanan	42	3,3525	,27087	90	5.389	.00	Akıllı tahta
Akıllı tahta kullanmayan	50	2,8561	,54254				kullanıcı>
Toplam	92						Akıllı tahta kullanmayan

Tablo 3 incelendiğinde, p değerinin .05'ten küçük çıktığı görülmektedir. Bu kapsamda akıllı tahta kullanan ve akıllı tahta kullanmayan sınıfların girişimcilik düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Söz konusu farklılığın akıllı tahta kullanan sınıf lehine olduğu saptanmıştır. Ulaşılan bulgulara bağlı olarak sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik düzeyini yükselttiği söylenebilir.

Araştırmada öğrencilerin girişimcilik ile ilgili görüşlerinin araştırılması amacıyla görüşmeler yapılmıştır. Ulaşılan bulgular doğrudan alıntılarla desteklenerek açıklanmıştır. Ayrıca akıllı tahta kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrencilerin görüşleri karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Nitel bulgular, görüşme formunda yer alan üç soru esas alınarak üç tema altında sunulmuştur. Söz konusu temalar Şekil 1'de gösterilmiştir.

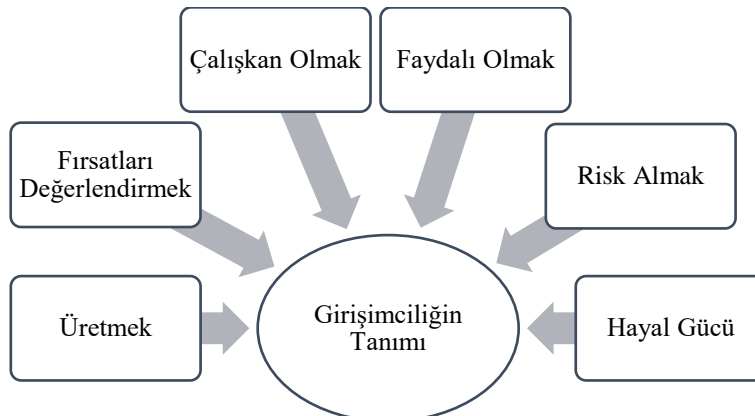

Şekil 1. Girişimciliğe ilişkin öğrenci görüşleri

Şekil 1'de görüldüğü üzere araştırmanın nitel bulguları; "Girişimciliğin tanımı", "Girişimci birey", "Sosyal bilgiler dersinin girişimcilik kazandırmadaki rolü" olmak üzere üç tema altında ele alınmıştır. Sözü edilen temalar başlıklar halinde sunulmuştur.

Girişimciliğin Tanımına İlişkin Bulgular

Görüşmelerde öğrencilere "Sana göre girişimcilik nedir?" sorusu yöneltilmiştir. Toplanan verilerden ulaşılan bulgular Şekil 2'de görselleştirilmiştir:

Şekil 2. Girişimciliğin tanıma ilişkin bulgular

Şekil 2’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğrencilerin girişimciliğin tanımıyla ilgili verdiği cevaplar; üretmek, fırsatları değerlendirmek, çalışkan olmak, faydalı olmak, risk almak ve hayal gücü şeklindedir.

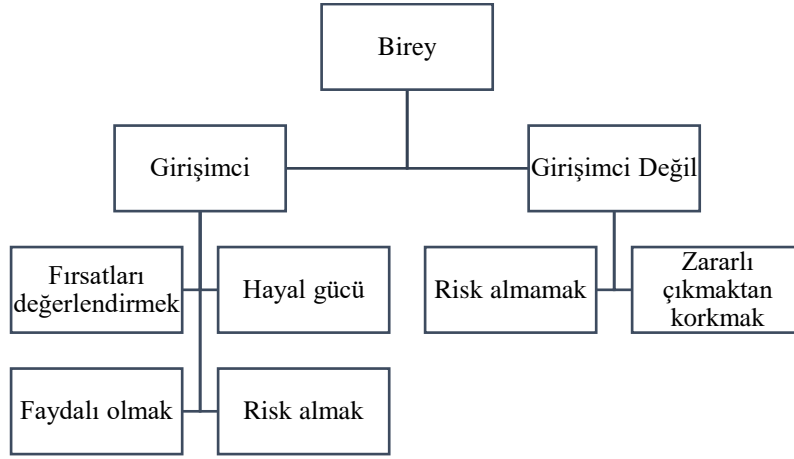
Öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde akıllı tahta kullanan öğrencilerden X1, *“Elimizdeki fırsatları değerlendirip yeni fikirler ortaya koymak”* diye fikrini belirtirken; X2, *“Yeni bir şeyler üretmek”* demiştir. X5 ise *“Bir fikri ortaya atıp canlılara katkıda bulunmaktadır”* diyerek girişimciliğin insanlara ve canlılara fayda sağladığından bahsetmiştir. Öğrencilerden X3, *“Yeni bir işe girişmek, insanlarla iletişimde bulunmak, zeki olmak, çalışkan olmak”* diyerek fikrini belirtmiştir. X4 ise *“Fırsatları değerlendirmek, bir şeyler üretmektir”* diyerek karşılaşılan fırsatlar konusunda cesaretli olunması gerektiğini belirtmiştir.

Akıllı tahta kullanmayan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde ise girişimciliği farklı şekillerde tanımladıkları görülmüştür. Y5 girişimciliği *“Risk almayı seven, hayal gücü yüksek olan.”* şeklinde tanımlarken, Y2 benzer şekilde, *“Bana göre girişimcilik risk almaktır, yeni icatlar yapmaktır.”* diyerek girişimciliği insanlık ve dünya için faydalı yeni icatlar ve yeni buluşlar yapmayla bağdaştırdığını dile getirmiştir. Y1 girişimciliği, *“Bir konuda yeni fikirler, yeni düşünceler üretmektir.”* şeklinde ifade ederken benzer şekilde Y4 girişimciliği, *“Bir konuda yeni düşünceler üretmek”* olarak tanımlamamıştır. Y3 ise diğer öğrencilerden farklı olarak, *“Riskli yatırımlar yapmaktır, aynı zamanda sabır ister.”* diyerek girişimcilikte risk almanın ve sabırlı olmanın önemine dikkat çekmiştir.

Öğrencilerin *“Sana göre girişimcilik nedir?”* sorusuna verdikleri yanıtlara bakıldığında akıllı tahta kullanan ve kullanmayan öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Zira akıllı tahta kullanan ve kullanmayan öğrencilerin birbirlerine yakın cevaplar verdikleri görülmektedir.

Girişimci Bireye İlişkin Bulgular

Görüşmelerde öğrencilere *“Kendini girişimci bir birey olarak görüyor musun? Örneklerle açıklar mısın?”* sorusu yöneltilmiştir. Toplanan verilerden ulaşılan bulgular Şekil 3’te görselleştirilmiştir:

Şekil 3. Girişimci bireye ilişkin bulgular

Şekil 3'te görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğrencilerin 'Kendini girişimci bir birey olarak görüyor musun?' sorusuna verdikleri cevaplar, girişimci ve girişimci değil alt temaları kapsamında sınıflandırılmıştır. Girişimci alt teması altında toplanan cevaplar; fırsatları değerlendirmek, hayal gücü, faydalı olmak ve risk almak şeklindeyken, girişimci değil alt teması altında risk almamak ve zararlı çıkmaktan korkmak cevapları yer almıştır.

Akıllı tahta kullanan öğrencilerden X1, X2, X4 benzer yanıtlar vererek kendilerini girişimci bireyler olarak görmediklerini belirtmişlerdir. X5 ise "Hayır, bir fikri ortaya atmadan önce zararlı çıkarım diye düşündüğüm için" diyerek girişimci olmadığını belirtmiş aynı zamanda zararlı çıkmaktan korktuğu ve risk alamadığını ifade etmiştir. Akıllı tahta kullanan öğrencilerden X3 ise diğerlerinden farklı olarak, "Evet, aklıma gelen fikirleri elimdeki fırsatlarla değerlendiririm" diyerek girişimci olduğunu ve fırsatları değerlendirdiğini ifade etmiştir.

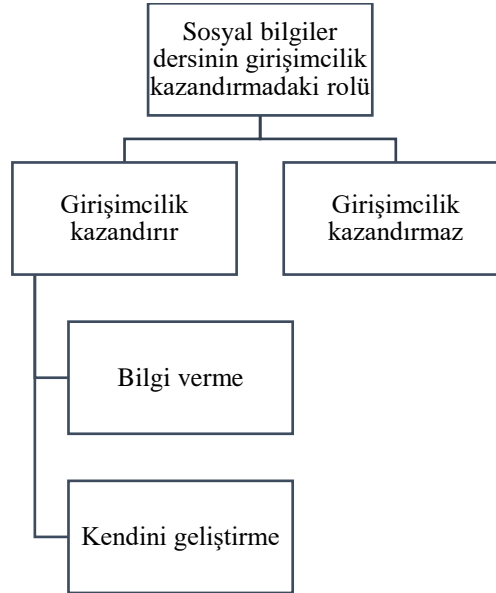
Akıllı tahta kullanmayan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde ise Y1, "Ben girişimci olduğumu düşünüyorum, istediğim bir şeyi kendim üretmek isterim ayrıca insanlara bir şeyler üretmek yardımcı olmak isterim" diyerek topluma faydalı olmayı girişimcilik ile bağdaştırmıştır. Y3, "Girişimciyim, risk alarak yeni şeyler üretmeye çalışırım" diyerek görüşünü belirtmiştir. Y5 ise, "Evet, girişimci olduğumu düşünüyorum. Mesela olmayan bir şeyin fabrikasını yaparak zengin olabiliriz" demiştir. Y5'in görüşüne baktığımızda risk alabilecek ve fırsatları değerlendirebilecek bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Y2, "Kendimi girişimci olarak görüyorum. Çünkü her konuya katılmak isterim ve risk almayı severim. Kendime güvenim çoktur" diyerek girişimci bireylerde olabilecek davranışları sergilediğini ve kendine güvendiğini belirtmiştir. Y4 ise, "Evet risk alırım, hayal gücüm hayal edilemez, insanlara faydalı olmak için yeni çözümler ararım." diyerek hayal gücünü vurgulamış ve topluma faydalı çözümler sunabileceğinden bahsetmiştir.

Öğrencilerden girişimci birey teması kapsamında toplanan verilerden ulaşılan bulgular incelendiğinde, akıllı tahta kullanan ve kullanmayan öğrencilerin görüşleri arasında önemli farklılıklar olduğu görülmektedir. Akıllı tahta kullanan öğrencilerden sadece X3, kendini girişimci olarak görüp eline geçen

fırsatları değerlendirebileceğini belirtmiştir. Akıllı tahta kullanan diğer öğrenciler ise kendilerini girişimci olarak görmediklerini ifade etmiştir. Akıllı tahta kullanmayan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde tüm öğrencilerin kendilerini girişimci olarak gördükleri belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmanın nicel ve nitel bulgularının örtüşmediği söylenebilir. Nitekim nicel bulgular, akıllı tahta kullanan öğrencilerin girişimcilik düzeyinin akıllı tahta kullanmayanlara oranla daha yüksek olduğunu gösterirken, girişimci birey teması altında sınıflandırılan nitel bulgular aksini göstermektedir. Bu durumun öğrencilerin kendi özelliklerinin farkında olmamaları, kendilerini keşfedememeleri veya görüşme formundaki sorulara özgüvenli cevaplar vermemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sosyal Bilgiler Dersinin Girişimcilik Kazandırmadaki Rolüne İlişkin Bulgular

Görüşmelerde öğrencilere “Sosyal bilgiler derslerinin girişimcilik kazandırma konusuyla ilgili olarak neler düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Toplanan verilerden ulaşılan bulgular Şekil 4’te görselleştirilmiştir:

Şekil 4. Sosyal bilgiler dersinin girişimcilik kazandırmadaki rolüne ilişkin bulgular

Şekil 4’te görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinin girişimcilik kazandırmadaki rolüne yönelik görüşleri girişimcilik kazandırır ve girişimcilik kazandırmaz alt temaları altında sınıflandırılmıştır. Girişimcilik kazandırır alt teması kapsamındaki cevaplar; bilgi verme ve kendini geliştirme şeklindeyken, girişimcilik kazandırmaz alt teması kapsam olarak hem alt tema hem de kod olarak kullanılmıştır.

Akıllı tahta kullanan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde; X1, X2, X4’ün görüşlerinin birbirleri ile benzer olduğu görülmüş ve öğrencilerin sosyal bilgiler derslerinin girişimcilik becerisi kazandırdığı görüşünde oldukları belirlenmiştir. X1, Sosyal Bilgiler derslerinin girişimcilik becerisi kazandırdığını vurgulamış ve “Yeni fikirler üretmemize katkıda bulunuyor.” demiştir. X2 ise, “Sosyal bilgiler derslerinde yeni bilgiler ve fikirler öğreniyorum.” diyerek derslerin girişimciliğin gelişmesine katkı

sağladığını belirtmiştir. X4 ise, sosyal bilgiler ders kitaplarından örnek vererek “*Girişimciliği etkiliyor bunlar.*” demiştir. X3 ve X5 ise, sosyal bilgiler derslerinin girişimcilik becerisi kazandırmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir.

Akıllı tahta kullanmayan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde ise Y2, “*Sosyal bilgiler öğrencileri geliştiriyor ve girişimcilik becerisini olumlu yönde etkiliyor.*” ifadelerini kullanmıştır. Y1, Y5 ve Y4’ün görüşlerinin birbirleri ile benzer olduğu ve sosyal bilgiler dersinin girişimcilik becerisini etkilediği, yeni fikirler sunduğu, insanları etkilediğini düşündükleri belirlenmiştir. Y3 ise, sosyal bilgiler dersinin girişimcilik konusunda öğrencilere bilgi verdiği yönü üzerinde durmuştur.

Araştırmanın nicel bulguları ile nitel bulguları arasındaki tutarsızlık bu temada da devam etmektedir. Sosyal bilgiler dersi ile girişimcilik ilişkisini olumsuz yönde değerlendiren öğrencilerden X3 ve X5’in akıllı tahta kullanan grupta yer alması bu tutarsızlığın göstergesidir. Akıllı tahta kullanmayan öğrencilerin görüşleri incelendiğinde ise, hepsinin sosyal bilgiler dersinin girişimcilik üzerindeki etkisini olumlu gördükleri belirlenmiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada teknolojideki gelişmeler ile birlikte eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılmaya başlanan akıllı tahtaların sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin girişimcilik düzeyini etkileyip etkilemediği irdelenmiştir. Araştırmada akıllı tahta kullanan ve kullanmayan iki ortaokuldaki 7. sınıf öğrencileri yer almıştır. Araştırmada öğrencilerin girişimcilik becerilerini ölçmek amacıyla Eroğlu vd., (2020) tarafından geliştirilen OÖYGÖ uygulanmış ve öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın verileri bağımsız örneklem için t testi ve betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Araştırma sonunda akıllı tahta kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrencilerin girişimcilik düzeyi ile akıllı tahta kullanmayan öğrencilerin girişimcilik düzeyi arasında akıllı tahta kullanan öğrencilerin lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Sosyal bilgiler derslerinde materyal olarak akıllı tahta kullanımı, öğrencilere daha zengin öğrenmeler yaşatacağı ve hayal güçlerini zenginleştireceği için girişimcilik becerisi üzerinde olumlu bir etkisi bulunmaktadır. Yıldızhan (2013) tarafından yapılan araştırmada, akıllı tahtanın akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Balkaş ve Barış’ın (2015) akıllı tahta kullanımının sınıf yönetimine, sınıf içi etkileşime ve öğrenci güdülenmesine etkisini irdelikleri araştırmada, akıllı tahtanın söz konusu değişkenlere olumlu katkı sağladığı saptanmıştır. Erduran ve Tataroğlu’nun (2009) yaptığı araştırmada da akıllı tahta kullanımının öğrenme ortamı üzerinde olumlu etki yarattığı, öğrencilerin ilgisini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin sosyal bilgiler dersini girişimcilik kazandırmada yararlı bir ders olarak gördükleri belirlenmiştir. Bayram ve Deveci (2022), yaptıkları araştırmada benzer sosyal bilgilerin öğrencilere girişimcilik kazandıran bir ders olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer biçimde Arcagök (2016) da sosyal bilgiler dersinin öğrencilere girişimcilik kazandırdığını saptamıştır. Budak (2019)

sosyal bilgiler öğretmenleriyle yaptığı araştırmasında öğretmenlerin sosyal bilgiler dersini öğrencilere girişimcilik becerisi kazandıran bir ders olarak gördüklerini belirlemişlerdir.

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre bazı öneriler geliştirilmiştir. Söz konusu öneriler aşağıda verilmiştir:

- Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisiyle ilgili deneysel araştırmalar yapılabilir.
- Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisiyle ilgili daha büyük çalışma gruplarının yer aldığı araştırmalar yapılabilir.
- Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisiyle ilgili öğretmen görüşlerine odaklanan araştırmalar yapılabilir.
- Sosyal bilgiler dersinde akıllı tahta kullanımının etkileri farklı beceriler kapsamında araştırılabilir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir.

Yazar Katkı Oranı

Yazarın bu makaleye katkı oranı, %100'dür.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makale ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur.

Etik Onay

Bu araştırma Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun 01.12.2022 tarih ve 57719 sayılı etik kurul kararı kapsamında gerçekleştirilmiştir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, T., Gürbulak, N., & Sarıçayır, H. (2011). Smart boards and their instructional uses. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 457-472. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/mkusbed/issue/19555/208684>

Ağca, V., & Yörük, D. (2006). Bağımsız girişimcilik ve iç girişimcilik arasındaki farklar: Kavramsal bir çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2, 155-173. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/akuibfd/issue/1632/20472>

Aktay, S., & Keskin, T. (2016). Eğitim bilişim ağı (Eba) İncelemesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 27-44. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ekuat/issue/28248/300311>

- Arcagök, S. (2016). *Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki özerklik desteği algularının motivasyon, girişimcilik ve yaratıcılık ile ilişkisi* (Doktora Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Armut, B. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
- Arslan, M. (2016). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi müfredatında yer alan girişimcilik ve kariyer bilinci geliştirme becerilerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Ateş, Y. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Ateş, Y., & Yavuz, E. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal girişimcilik özelliklerinin ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 183-207. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/turksosbilder/issue/67694/1026990>
- Aytaç, Ö., & İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: Sosyolojik bir perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 101-121. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61794/924172>
- Balkaş, S. R., & Barış, M. F. (2015). Etkileşimli akıllı tahta kullanımının öğretmen rollerine, sınıf içi etkileşime ve öğrenci motivasyonuna etkisi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(8), 206-222. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ejedus/issue/15932/167543>
- Bayram, H. (2021). *6. sınıf sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisi* (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Bayram, H., & Deveci, H. (2022). The effect of problem-based learning on students' entrepreneurship level in social studies course. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 9(2), 359-377. <https://doi.org/10.33200/ijcer.1056504>
- Bektas, O., & Vurgun, F. (2019). Altıncı sınıf öğrencilerinin Fen'e yönelik girişimcilik becerilerinin belirlenmesi. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 2(2), 60-78. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/fmgtd/issue/50283/583832>
- Budak, S. (2019). *Yenilenen sosyal bilgiler öğretim programlarında (2018) yer alan girişimcilik becerisinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları: nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. İstanbul: Edam.

- Çelik, E. (2019). *Sosyal bilgiler programında yer alan girişimcilik ve kariyer bilinci kazanımlarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çelik, O. (2014). *Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının girişimcilik bilgi ve beceri düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Erduran, A., & Tataroğlu, B. (2009, Mayıs). Eğitimde akıllı tahta kullanımına ilişkin fen ve matematik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *9Th International Educational Technology Conference*'da sunulmuş bildiri.
- Eroğlu, S. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin ve sosyal bilgiler dersinde girişimcilik becerisi kazandırılmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Eroğlu, S., & Deveci, H. (2020). Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ile girişimcilik becerisinin sosyal bilgiler dersinde kazandırılmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi, 11(3)*, 1190-1211. <https://doi.org/10.24315/tred.784710>
- Eroğlu, S., Deveci, H., & Gürdoğan Bayır, Ö. (2020). Ortaokul öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeği'nin geliştirilmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education, 9(4)*, 1204-1224. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.696086>
- Gönülcü, K. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde öğrencilere mini şirketler kurmaları yoluyla girişimcilik becerisinin kazandırılması: Bir eylem araştırması* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Halis, İ. (2002). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hisrich, R. D., & Peters, M. D. (2001). *Creativity and the business idea. Entrepreneurship*. New York: McGraw Hill.
- İn, N. (2015). *1968-2012 yılları arasında 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan girişimcilik becerilerinin içerik analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İrge, N. T., Yalçın, Y., & Yıldırım, İ. (2020). Üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik algıları ile öğretim kalitesi algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(3)*, 846-857. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/gumus/issue/57505/796346>
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher, 33(7)*, 14-26. <https://doi.org/10.3102/0013189X033007014>
- Karakuş, A. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.

- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 2012, 209-226. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/akuiibfd/issue/1620/20306>
- Lambing, P. A., & Kuehl, C. R. (2003). *Entrepreneurship*. New Jersey: Prentice Hall.
- Leech, N. L., & Onwuegbuzie, A. J. (2009). A typology of mixed methods research designs. *Qual Quant*, 43, 265-275. <https://doi.org/10.1007/s11135-007-9105-3>
- McAdam, M. (2022). *Women's entrepreneurship*. New York: Taylor & Francis.
- MEB. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)* Retrieved from <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>
- Özdevecioğlu, M., & Cingöz, A. (2009). Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: teorik çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32, 81-95. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/erciyesiibd/issue/5889/77898>
- Schoorl, E. (2012). *Jean-Baptiste Say: Revolutionary, entrepreneur, economist*. Philadelphia: Routledge.
- Şentürk, Y. (2021). *Girişimcilik becerisi kazandırmada öğretim materyali geliştirme ve kullanılabilirlik öğretim yöntem ve tekniklerini belirleme hakkında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri (Bursa ili örneği)* (Doktora Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics*. Chicago: Pearson.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55. <https://doi.org/10.5116/ijme.4dfb.8dfd>
- Uygun, K., & Er, A. R. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 136-157. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/kilissbd/issue/24637/260669>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık
- Yıldızhan, Y. H. (2013). Temel eğitimde akıllı tahtanın matematik başarısına etkisi. *Middle Eastern & Africa Journal of Educational Research*, 5, 110-121. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/journals/ujme20>

EXTENDED ABSTRACT

Entrepreneurship can also be defined as “a process in which some opportunities are searched in order to create value and different resources are brought together to benefit from these opportunities” (Özdevecioğlu and Cingöz, 2009). The person who takes risks, innovates or develops is an entrepreneur. Entrepreneurial people are people who look out for opportunities and take risks when opportunities arise. Entrepreneur individual is innovative, thinks differently, produces ideas and is courageous (Ağca and Yörük, 2006).

When entrepreneurship is considered within the scope of social studies course, it can be said that social studies aims to provide students with entrepreneurial skills, depending on the fact that it is a course that aims to raise effective citizens. As a matter of fact, social studies; It aims to raise citizens who are sensitive to social problems, who produce creative solutions to problems, who are aware of their environment and the world, and who are entrepreneurs at the same time. So much so that one of the skills aimed at gaining students in the social studies course curriculum is entrepreneurship (MEB, 2018). In the social studies program, it is aimed to gain entrepreneurship skills within the learning area of production, distribution and consumption (MEB, 2018). Entrepreneurship skills in the "Production, Distribution and Consumption" learning area of the social studies course are expressed with the following sub-skills (MEB, 2018):

- Getting to know the professions and workplaces around.
- Getting to know the well-known and successful entrepreneurs around.
- Exploring the roles people play as workers and consumers in the economy.
- Understanding the important role of education in their future.
- Acquiring the basic concepts of economics.
- Understanding the challenges facing entrepreneurship, presenting innovative ideas and designing products.

The developments in science and technology have brought about some changes in education and started to reshape learning environments. One of these changes is the smart boards that we use in our classrooms today. Smart boards are a technology that is becoming more and more widespread, providing visuality and saving time in learning and teaching processes in lessons, where all media types born from the combination of computer power and screen are gathered in a single tool (Halis, 2002). Thanks to the technology in question, educational institutions became acquainted with smart boards and the use of these smart boards became widespread in formal education institutions within the scope of the Movement to Increase Opportunities and Improve Technology in Türkiye (FATİH). The use of smart boards in education with developing technology; has diversified educational methods and techniques and added richness to education (Adıgüzel, Gürbulak and Sarıçayır, 2011). From the students' point of view, it has embodied abstract subjects in education and thanks to platforms such as EBA, students can easily access the content. Smart board technology can be thought of as a material that replaces old-time tools and equipment, provides students with meaningful learning and increases permanence. Today, smart boards, which are the reflection of the developing technology in education, are available in almost all classrooms as a remarkable material for students (Aktay and Keskin, 2016). In addition, smart boards are seen as important in ensuring permanence as they create visuality in the lessons. It allows teachers to process lessons interactively with students by using new methods. Based on the aforementioned advantages of the use of smart boards, in this study, it is aimed to look at the relationship of

entrepreneurship, which is an important skill of our age in social studies course, with the smart board, which is another innovation.

When the literature on entrepreneurship in the social studies course is examined, there are many studies that deal with entrepreneurship (Çelik, 2014; İn, 2015; Arslan, 2016; Arcagök, 2016; Armut, 2018; Ateş, 2018; Eroğlu, 2019; Karakuş, 2019; Çelik, 2019; Gönülcü, 2019; Budak, 2019; İrge, Yalçın and Yıldırım, 2020; Şentürk, 2021; Bayram, 2021; Bayram and Devenci, 2022), it has been determined that no study has been conducted on the relationship between entrepreneurial skill and smart board. It was thought that this situation constituted a deficiency in terms of the literature and this study was carried out. It is thought that the study will fill the relevant gap in the literature.

In this study, it was aimed to examine the effect of using smart boards in social studies course on students' entrepreneurship level. In line with the aim of the study, a hypothesis was tested and a question was asked. The mentioned hypothesis and question are as follows:

- **Hypothesis:** There is a significant difference between the entrepreneurship level of students who use smart boards in social studies lesson and those who do not use smart boards in social studies lesson, in favor of students who use smart boards.
- **Question:** What are the views of students who use smart boards in social studies lesson on entrepreneurship?

Mixed research method was used in the study. Mixed research; includes collecting, analyzing and interpreting qualitative and quantitative data in a study (Leech and Onwuegbuzie, 2009). The reason for using mixed research method in this study is that the aim of the study is to be investigated both quantitatively and qualitatively. The sequential explanatory mixed design was used in the study. The sequential explanatory design is used in research where quantitative data is collected and analyzed first, and then qualitative data is collected and used for in-depth analysis of quantitative results (Creswell, 2017). The reason for using the sequential exploratory design in this research is that the quantitative data were collected and analyzed first, followed by the qualitative data. This research was carried out within the scope of the ethical committee decision of Ağrı İbrahim Çeçen University Scientific Research Ethics Committee dated 01.12.2022 and numbered 57719.

The participant group of the study consisted of students studying in two secondary schools using and not using smart boards. An easily accessible sampling method was used while forming the participant group. Easily accessible sampling is intended for the researcher to work with the most appropriate sample group due to limitations such as time and energy (Büyüköztürk et al., 2017). The reason why the easily accessible sampling method was used in this study is that the participant group consisted of students from the secondary school where the researcher worked and another secondary school that he could reach, due to the economic conditions of the researcher. Participants consist of two groups, the group in which quantitative data were collected and the group in which qualitative data were collected. In the data collection process of the study, the entrepreneurship scale for secondary school students developed by Eroğlu et al (2020) and the semi-structured interview form designed by the researcher to

obtain the opinions of the students were used. The quantitative data of the study were analyzed by t test for samples independent of parametric tests. Qualitative data were analyzed by descriptive analysis.

At the end of the research, it was determined that there was a significant difference between the entrepreneurship level of the students who used smart boards and the students who did not use smart boards in favor of the students who used smart boards. The use of smart boards as materials in social studies courses has a positive effect on entrepreneurship skills as it will provide students with richer learning and enrich their imaginations. In the study conducted by Yıldızhan (2013), it was concluded that the smart board positively affects academic achievement. In the study of Balkaş and Barış (2015), in which they investigated the effects of smart board use on classroom management, in-class interaction and student motivation, it was determined that smart board contributed positively to these variables. In the study of Erduran and Tataroğlu (2009), it was concluded that the use of smart boards had a positive effect on the learning environment and increased the interest of the students.

In the research, it was determined that students saw social studies as a useful course in entrepreneurship. Bayram and Deveci (2022), in their research, similarly concluded that social studies is a course that gives entrepreneurship to students. Similarly, Arcagök (2016) found that social studies courses provide entrepreneurship to students. In her research with social studies teachers, Budak (2019) determined that teachers see social studies as a course that gives students entrepreneurial skills.

According to the results obtained in the study, some suggestions have been developed. These suggestions are given below:

- Experimental studies can be conducted on the effect of using smart boards on students' entrepreneurship level.
- Studies with larger participant groups can be conducted on the effect of smart board use on students' entrepreneurship level.
- Studies focusing on teachers' views on the effect of smart board use on students' entrepreneurship level can be conducted.
- The effects of using smart boards in social studies lesson can be investigated within the scope of different skills.